

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-2-06

Druk nr 280

Warszawa, 27 stycznia 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Kazimierz Marcinkiewicz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) po art. 632 dodaje się art. 632a w brzmieniu:

„Art. 632a. W wyjątkowych wypadkach, w razie umorzenia postępowania, sąd może orzec, że koszty procesu ponosi w całości lub w części oskarżony, a w sprawach z oskarżenia prywatnego oskarżony lub Skarb Państwa.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479.

UZASADNIENIE

Przepis art. 632 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego przewiduje, że, poza przypadkami przewidzianymi w ustawie, w razie umorzenia postępowania w sprawach z oskarżenia prywatnego, koszty procesu ponosi oskarżyciel prywatny.

Kwestia obligatoryjnego ponoszenia kosztów przez oskarżyciela prywatnego w razie umorzenia postępowania nie daje możliwości zróżnicowania rozstrzygnięcia w zależności od podstaw umorzenia.

Istniejące w tym względzie możliwości na gruncie art. 622 Kodeksu postępowania karnego pozwalają jedynie na zwrot oskarżycielowi prywatnemu uiszczonych przez niego zryczałtowanych wydatków w razie umorzenia postępowania prywatnoskargowego z powodu niepoczytalności sprawcy lub znikomej społecznej szkodliwości czynu.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 23 maja 2005 r., sygn. SK 44/04, orzekł, że art. 632 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego, w zakresie, w jakim w sprawach z oskarżenia prywatnego, w razie umorzenia postępowania karnego z powodu przedawnienia karalności, przewiduje, że koszty procesu obligatoryjnie ponosi oskarżyciel prywatny, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego zwraca uwagę, że sąd, orzekając o kosztach procesu prywatnoskargowego, powinien uwzględnić przyczynę umorzenia. Jeżeli bowiem przyczyna ta jest całkowicie niezależna od zachowania oskarżyciela prywatnego, to oskarżyciel prywatny nie powinien ponosić kosztów procesu. Istnieją sytuacje, w których podstawa umorzenia, np. przedawnienie czynu może być spowodowana zachowaniem oskarżyciela prywatnego albo zachowaniem oskarżonego lub organu procesowego prowadzącego postępowanie.

Przewidziane w art. 622 Kodeksu postępowania karnego wyjątki od zasady obligatoryjnego ponoszenia przez oskarżyciela prywatnego kosztów procesu w razie umorzenia postępowania, w świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, wymagają rozszerzenia.

Projektowana ustawa proponuje wprowadzenie w Kodeksie postępowania karnego, po art. 632, nowego przepisu, oznaczonego jako art. 632a, który przewidywałby, w razie umorzenia postępowania, możliwość obciążenia w całości lub w części kosztami procesu oskarżonego lub Skarbu Państwa.

Projektowany przepis nie zmieniałby zasad ponoszenia kosztów procesu przewidzianych w art. 632 Kodeksu postępowania karnego, a miałyby zastosowanie do wyjątkowych wypadków, gdy w razie umorzenia postępowania sąd mógłby zasądzić koszty procesu według zasad słuszności od strony procesu, która to koszty spowodowała. Ponadto projektowany przepis art. 632a miałby zastosowanie zarówno do postępowania prywatnoskargowego jak i postępowania publicznoskargowego. Zauważyć bowiem należy, że również w postępowaniu publicznoskargowym przyczyna umorzenia postępowania może być spowodowana zachowaniem oskarżonego.

W obecnym stanie prawnym, w takim wypadku koszty procesu, na zasadzie art. 632 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego, poniesie Skarb Państwa, z wyjątkiem należności adwokackich z tytułu występowania w sprawie obrońcy lub pełnomocnika z wyboru, chyba że sąd przyzna zwrot całości lub części wynagrodzenia jednego obrońcy.

Projektowany przepis art. 632a Kodeksu postępowania karnego zapewni jednakowe reguły zasądzenia kosztów procesu w postępowaniu prywatnoskargowym i publicznoskargowym, w razie umorzenia postępowania, w sytuacjach wyjątkowych, w których zasądzenie kosztów według zasad przewidzianych w art. 632 Kodeksu postępowania karnego pozostawałoby w oderwaniu od przyczyn powstania tych kosztów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Wejście w życie projektowanej ustawy poprawi procedurę karną w zakresie sposobu ponoszenia kosztów procesu i zapewni zgodność przepisów o zasądzeniu kosztów procesu z wymogami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowana ustawa nie spowoduje skutków na rynku pracy, w sferze konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz pozostanie bez wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Ustawa może natomiast wywołać pewne, nieznaczące skutki finansowe dla budżetu państwa, przy czym prognozowanie, czy skutki te zaistnieją po stronie wydatków, czy po stronie dochodów budżetu państwa, nie jest możliwe. W sprawach z oskarżenia prywatnego, w niektórych przypadkach, w których obecnie koszty procesu ponosi oskarżyciel prywatny, po nowelizacji koszty te będzie mógł w całości lub w części ponosić Skarb Państwa lub oskarżony. Natomiast w sprawach z oskarżenia publicznego, w których obecnie w razie umorzenia koszty ponosi Skarb Państwa, po nowelizacji koszty te będzie w całości lub w części mógł ponosić oskarżony.

Przy ocenie skutków finansowych należy mieć na uwadze również to, że projektowany przepis art. 632a Kodeksu postępowania karnego będzie miał zastosowanie tylko w razie umorzenia postępowania i tylko w wyjątkowych wypadkach. Uwzględnić należy również treść przepisu art. 289 § 1 Kodeksu postępowania karnego stanowiącego, że część kosztów procesu może obciążać osobę, która przez niewykonanie obowiązków wymienionych w art. 285 § 1 i w art. 287 § 1 Kodeksu postępowania karnego, koszty te spowodowała.

W świetle tych okoliczności teza, że skutki finansowe dla budżetu państwa, jakie może wywołać projektowana ustawa, będą nieznaczące jest uzasadnione. Ewentualne wydatki zostaną pokryte w ramach części 15 budżetu państwa.

Projektowana ustawa była konsultowana z Sądem Najwyższym, Krajową Radą Sądownictwa, Naczelną Radą Adwokacką i Krajową Radą Radców Prawnych.

W toku konsultacji nie zgłoszono uwag do projektu.

4)

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras**

Sekr.Min.JP- *46* /06/DP/as

Warszawa, dnia *10.01.* 2006 r.

**Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu *ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego*, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Summa R. Ministrów

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-2-06), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

SEKRET

2006-01-10